

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів
Європейська Асоціація Економістів
Міжнародна Асоціація Науковців

ЗБІРНИК ТЕЗ

XI Всеукраїнської науково-практичної конференції

«СУЧАСНА ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

7 грудня 2023 р.

Київ
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою факультету економіки та управління
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 11 від 20 грудня 2023 р.)*

Редакційна колегія:

Рамський А.Ю. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Краус Н.М. – д.е.н., професор, професор кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Житар М.О. – д.е.н., професор, професор кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Казак О. О. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Васечко Л.І. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Обушний С.М. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Сулима М.О. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Нечипоренко А.В. – к.е.н., доцент кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

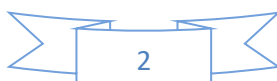
«Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи» [Текст]: матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 грудня 2023 р.) / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2023. 298 с.

Викладено тези доповідей учасників XI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи», яка відбулася у м.Києві 7 грудня 2023 р.

Висловлені у тезах думки та пропозиції можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії. Відповідальність за достовірність інформації, точність назв, статистичних даних, прізвищ та цитат несуть автори. Матеріали опубліковані в авторській редакції. У випадках виявлення плагіату відповідальність несуть автори наданих матеріалів.

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023

«Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи»

Трухан В.А., Леонова Н.В. ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	97
Ухналь Н.М., Клименко К.В. НОВІТНІ ВЕКТОРИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ ІНВЕСТИЦІЙНИМ БАНКОМ	101
Христофорова П. С., Микитюк І.С. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ В УКРАЇНІ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ	106
Цибрух Ю.І., Балабан О.Т., Бала О.І. СТРАТЕГІЇ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ЕПОХУ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ УСПІШНОГО МАЙБУТЬОГО	109
Щубко А.С., Димченко О.В. СПОЖИВЧИЙ ПОПИТ ТА ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ГАЗОВИДОБУВНОГО БІЗНЕСУ	112
Юздепська А. А., Ніколаєва А.П. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	116
Юрчишена Л. В., Шульга А.Ю. КРАУДФАНДИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСУВАННЯ БІЗНЕСУ	120
СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСІВ, БАНКІВНИЦТВА ТА СТРАХУВАННЯ	
Бартош А. А., Щербата А. В., Козлов В. П. СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ТА ГАРАНТОВАНОГО ДЕРЖАВОЮ БОРГУ	123
Бондаренко М. В. РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ ІННОВАЦІЙ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ	126
Васильченко Є.О., Юрчишена Л.В. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ	130
Гвінсадзе А.А., Сулима М.О. РОЛЬ АУДИТУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	134
Герасименко О. Є., Бурковська А. В. НАПРЯМКИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ	137
Горбач А.С., Казак О.О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ БАНКУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	141
Гринченко О.В., Аверчева Н.О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	144

Гринченко О.В.,
здобувач ступеня магістра

Аверчева Н.О.,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри соціальних та поведінкових наук
Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Херсон, Україна*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В ринкових умовах діяльність аграрних підприємств буде прибутковою за умови впровадження сучасних технологій і ефективних інструментів управління, що відповідають законам ринку. Воєнні дії значно обмежили здатність аграрного сектору впроваджувати інновації, ефективно вести господарську діяльність, реалізувати продукцію на світовому ринку. Тому у післявоєнний період виробники повинні не тільки ефективно використовувати наявні ресурси, відновити родючість земель, придбати нову техніку, а й запроваджувати нові технології, переорієнтувати виробництво маржинальні культури, оптимізувати бізнес-процеси з метою забезпечення прибуткової діяльності. Ці чинники обумовили актуальність теми дослідження.

Питання прибутковості аграрного бізнесу широко обговорюються у наукових колах. Зокрема, Лаврук О. В. визначає роль прибутку не тільки як основного джерела розвитку, забезпечення фінансової і реальної самостійності аграрних підприємств, а й стимулу підвищення ефективності господарської діяльності [1, с. 28-31]. Сябер Є.О. характеризує прибуток підприємства як єдину форму його грошових нагромаджень, одне із головних джерел формування фінансових ресурсів держави, який синтезує найважливіші сторони роботи підприємства [2, с. 431-435].

Пастушенко А.І. вважає причиною низької результативності реформ і кризових явищ в галузі незважену приватизацію, необґрунтовані і поспішні реформи сільськогосподарського виробництва, в процесі яких відбувалося формування різних типів господарюючих суб'єктів – від великих агрохолдингів – до малих підприємницьких структур [3].

У період післявоєнної відбудови економіки країни роль прибутку у діяльності аграрних підприємств матиме визначальний вплив на можливості підприємств придбати нові засоби виробництва, впровадити інноваційні технологічні рішення, забезпечити розширене відтворення. За рахунок капіталізації прибутку зростає власний капітал аграрних підприємств, формується запас фінансової міцності і стійкості у складних кризових умовах, зростають можливості ефективного розвитку і адаптації до зовнішнього негативного впливу.

В умовах війни неможливо стабілізувати процеси функціонування аграрних підприємств, оскільки більшість із них перебувають під впливом складних кризових умов – розбалансування ринку, порушення логістики, зниження ціни. Зростання капітальних інвестицій у сільське господарство України, розвиток його матеріально-технічної бази виступають основною зростання прибутковості аграрних

«Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи»

підприємств у післявоєнний період. Слід враховувати, що значна частина підприємств перебувають в зоні бойових дій або окупації з 2014 р. і з початку повномасштабної війни. Тому при визначенні напрямів їх розвитку у післявоєнний період слід детально вивчати і враховувати організаційні особливості і процеси виробничої діяльності, вести пошук шляхів їх адаптації до нових умов і відновлення ефективної діяльності.

За інформацією ННЦ «Інститут аграрної економіки» у 2022 р. кількість діючих підприємств у галузі сільського, лісового та рибного господарства зменшилася з 51,8 тис. до 35,6 тис, тобто майже на третину (-31,4 %). Кількість фізичних осіб-підприємців у галузі скоротилася значно менше – на 11,3 % [4].

Статистичні дані свідчать про значне скорочення працівників суб'єктів господарювання сільського, лісового та рибного господарства у 2022 р. – від 576,1 до 488,6 тис. осіб, або на 15,2 %. Процеси скорочення чисельності працівників супроводжувалися як відтоком працівників на безпечні території із зон окупації, так і припиненням діяльності самих господарств. У довоєнний період також відзначена чітка тенденція до скорочення працівників галузі, якщо у 2010 р. кількість зайнятих працівників у суб'єктів господарювання галузі становила 811,8 тис. осіб, то у 2021 р. – 576,1 тис. осіб, що на 39 % менше.

Важливо забезпечити в країні такі умови діяльності і розвитку ринкових відносин, щоб на кожному етапі формування прибутку власники бізнесу, починаючи процес виробництва або приймаючи рішення про його розширення, були впевнені у відшкодуванні і окупності витрат, гарантованому отриманні прибутку. Враховуючи, що після війни фінансові ресурси держави будуть обмежені, розраховувати на значні обсяги підтримки виробники не зможуть. Проте, необхідно створити механізми кредитування постраждалих від війни підприємств на пільгових умовах, з мінімальною вартістю кредитів. Важливо надавати їх на довгостроковій основі, оскільки процес відновлення діяльності на деокупованих територіях буде довгостроковим.

Прибуток є джерелом інвестиційного процесу, забезпечує розширене відтворення і окупність вкладеного капіталу, виступає основою для ефективного розвитку аграрної сфери економіки. При високому рівні прибутку підприємства навіть у складних умовах війни і кризових процесів в економіці не лише виживають, а й розвиваються, реалізують цілі сталого розвитку і функціональні стратегічні плани.

За підсумками діяльності підприємства сільського, лісового та рибного господарства у період 2010-2021 рр. отримували прибуток, але у 2022 р. його обсяг різко зменшується – на 64,0 %, порівняно з 2021 р. Із загальної кількості 78,4 % підприємств отримали прибуток, загальна сума якого зросла у 5,6 рази, порівняно з 2010 р. і зменшилася вдвічі, порівняно з 2021 р. (табл. 1).

У 2022 р. 21,6 % підприємств діяли збитково, сума отриманого ними збитку становить 39101,4 млн грн. Обсяг збитку перевищує рівень попереднього року у 4,7 рази, а 2010 р. - у 7,8 рази. За підсумками 2023 р. в сільському господарстві складається ще більш критична ситуація, ніж у 2022 р. щодо фінансових результатів діяльності, багатьом підприємствам загрожує банкрутство, тільки в рослинництві

збитки становитимуть близько 3 млрд дол., а в цілому підсумками року АПК отримає 5-6 млрд дол. збитків [5].

Таблиця 1.

Чистий прибуток (збиток) підприємств сільського, лісового та рибного господарства

Роки	Усього, млн грн	підприємства, які одержали прибуток		підприємства, які одержали збиток	
		у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, млн грн	у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, млн грн
2010	17170,6	69,2	22196,5	30,8	5026,0
2015	102849,1	88,4	128592,3	11,6	25743,3
2016	90613,2	87,7	103459,8	12,3	12846,6
2017	68858,5	86,2	89412,0	13,8	20553,4
2018	71002,6	86,2	93935,8	13,8	22933,2
2019	93255,4	83,0	115781,7	17,0	22526,3
2020	81618,5	82,6	107981,8	17,4	26363,3
2021	238807,0	88,3	247142,7	11,7	8335,7
2022	86056,2	78,4	125157,6	21,6	39101,4
2022 р. у % до 2010 р.	501,2	+9,2	563,9	9,2	778,0
2022 р. у % до 2021 р.	36,0	-9,9 %	50,6	9,9	469,1

Джерело: розраховано за [6].

Причини аграрної кризи 2022-2023 рр.: воєнні дії, блокада глибоководних портів, обмеження експорту, який для багатьох підприємств гарантував запас фінансової стійкості, підвищення тарифів логістики, високі ціни на матеріально-технічні ресурси. Така ситуація є загрозовою щодо діяльності підприємств у наступні роки, оскільки війна продовжується, зростає напруженість на ринку сільськогосподарської продукції, коли пропозиція перевищує попит через обмеженість експорту продукції і зменшення внутрішнього платоспроможного попиту.

Тому необхідно на рівні кожного виробника розробити детальний план дій і стратегію виходу із кризового стану, спричиненого війною, залучити внутрішні резерви і можливості ринкової ситуації, концентрувати свої зусилля на прибуткових видах виробництва.

Отже, прибуток відіграє важливу роль у розвитку аграрних підприємств, є основним узагальнюючим показником їх господарської діяльності. Падіння цін на

продукцію сільського господарства та неможливість вчасної реалізації її за гідною ціною поставили аграрний бізнес на межу простого відтворення, привели до порушення технологічних умов вирощування сільськогосподарських культур, збитковості виробництва більшості видів продукції. Такий кризовий стан галузі потребує пошуку ефективних управлінських рішень в системі управління витратами, доходами і ціновою політикою підприємств; обґрунтування напрямів підвищення рівня фінансової дисципліни і раціонального використання всіх видів ресурсів; розробки ефективних маркетингових рішень та інновацій на рівні виробництва.

Сутність прибутку як фінансового результату від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства обумовлює його економічні і соціальні функції. Прибуток водночас виступає джерелом розширеного відтворення і зростання вартості підприємства, наповнення місцевих і державного бюджету країни. Тому забезпечення прибутковості діяльності підприємств є важливим стратегічним завданням в сучасних складних умовах війни.

ДЖЕРЕЛА

1. Лаврук О. В. Роль та значення прибутку у розвитку аграрних підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 2. Т. 1. С. 28-31.
2. Сябер Є.О. Фактори формування прибутку підприємства. *Молодий вчений*. 2018. № 6 (58). С. 431-435.
3. Пастушенко А.І. Проблемні аспекти управління прибутком сільськогосподарських підприємств. *Формування ефективної моделі розвитку підприємства в умовах ринкової економіки: тези IV Міжнародної науково-практичної конференції*. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5918/155.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 15.10.2023).
4. Інститут аграрної економіки. URL: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100064056634589> (дата звернення 12.10.2023).
5. Гук Л. «Житниця Європи»: поточного року збитки вітчизняного агропромислового комплексу оцінюються в мільярдах. URL: https://zn.ua/ukr/ECONOMICS/zhitnitsja-jevropi-potochnoho-roku-zbitki-vitchiznjano-hropromislovoho-kompleksu-otsinjujutsja-v-miljardakh.html?fbclid=IwAR0NB12obwrzfOwTKfXIs_Urmn951Y4_igx3db5IjUz8M-06sZsIj9zaU1M (дата звернення: 20.09.2023).
6. Показники суб'єктів господарювання. Чистий прибуток (збиток) підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства (2010-2022). Державна статистика. URL : <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 21.09.2023).